Levensduur en beleggen

Beschrijving

Mensen leven langer en in financieel opzicht wordt dat gezien als risico. Wanneer een individu langer leeft dan het gemiddelde uit het leeftijdscohort is dat in theorie een risico waar diversificatie via de verzekeringsmarkt of via collectieve pensioenen een oplossing kan bieden. Als we collectief langer leven dan is dat dan een probleem voor de verzekeraar, het pensioenfonds of uiteindelijk de overheid, maar door de verschuiving van defined benefit naar defined contribution komt ook dit risico steeds meer bij het individu te liggen. Doordat individuen die langer leven de neiging hebben om zich goed te verzekeren, zijn daardoor veel verzekeringen te duur om een echte oplossing te bieden. Nu steeds mensen meer zelf voor hun pensioen moeten zorgen, is beleggen de beste oplossing. Voor beleggers is lang leven eerder een kans dan een risico. Voor samengesteld rendement kan de horizon niet lang genoeg zijn.

Life expectancy vs. GDP per capita, 2021

The period life expectancy at birth, in a given year. GDP per capita is adjusted for inflation and

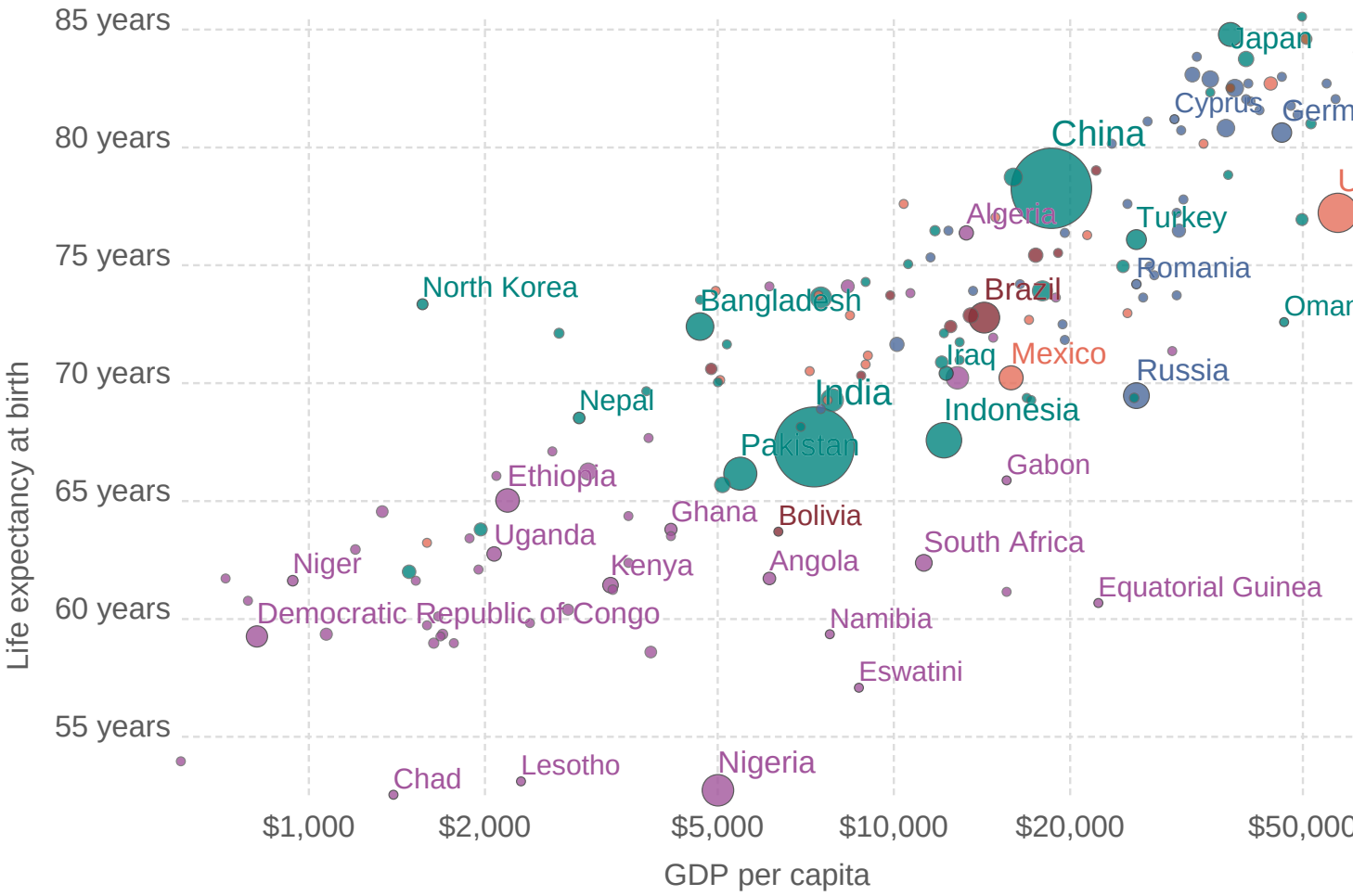

Data source: UN WPP (2022); HMD (2023); Zijdeman et al. (2015); Riley (2005); Bolt and van Zander

Note: GDP per capita is expressed in international-$ at 2011 prices.

Gevolgen vergrijzing voor beleggers

Beleggers zelf moeten ook top down (macro-economisch) rekening houden met het feit dat mensen langer leven. Het is echter niet zo simpel dat een ouder wordende bevolking zorgt voor hogere risicopremies en een lagere reÃ«le rente. Dat kan van land tot land verschillen als gevolg van de financiÃ«le en economische structuur. Zo wordt in Japan de vergrijzing onterecht gezien als de oorzaak van de deflatie en de twee verloren decennia. Die was vooral het gevolg van het uiteenspatten van de dubbele zeepbel begin jaren negentig (van ongekende omvang, zowel op de beurs als in het vastgoed)

dan door de vergrijzing. Vergrijzing zorgt eerder voor inflatie dan voor deflatie. Steeds meer mensen stoppen immers met produceren en gaan alleen nog maar consumeren. Bovendien heeft de babyboomgeneratie (zij die geboren zijn tussen midden jaren veertig en midden jaren zestig) volop gespaard. Tijdens hun werkzame leven hebben ze daardoor minder geconsumeerd en dat haalt deze generatie nu in.

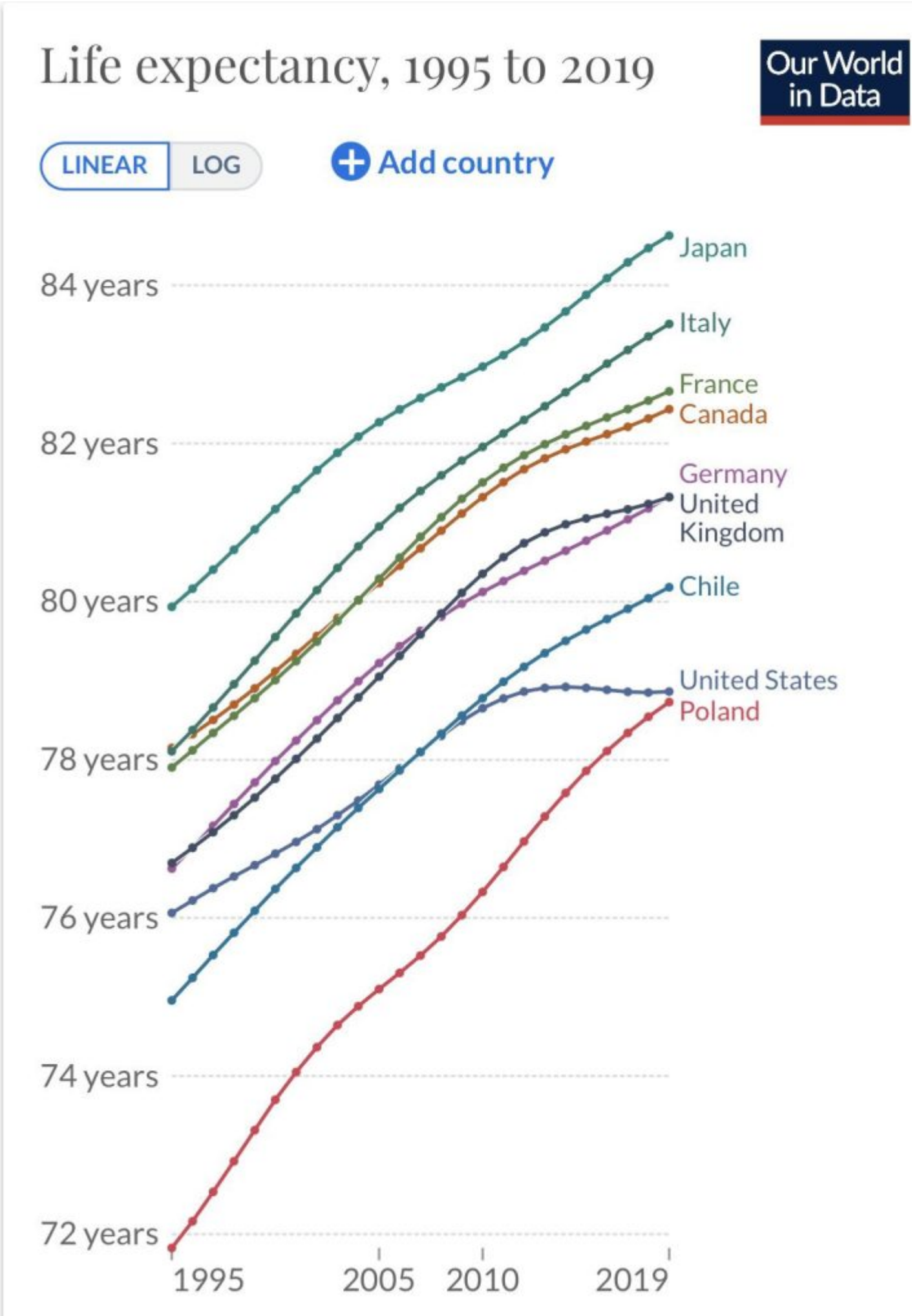
Life expectancy, 1995 to 2019
Our World in Data
LINEAR
LOG
Add country
Japan
Italy
France
Canada
Germany
United Kingdom
Chile
United States
Poland
84 years
82 years
80 years
78 years
76 years
74 years
72 years
1995
2005
2010
2019

Demografische voorspelbaarheid overschat

Hele generaties actuarissen zijn bezig met een goede inschatting te maken van de levensverwachting van de verschillende cohorten. Toch hebben gebeurtenissen als de coronapandemie en de klimaatverandering een impact die van tevoren moeilijk is in te schatten. Nog veel lastiger voorspellen is de manier waarop de maatschappij zich aanpast. Zo werken veel Japanners ook na hun pensioengerechtigde leeftijd nog gewoon door en het is heel normaal in Japan dat iemand van 75 of zelfs 80 jaar werkt.

Ook in Europa en de Verenigde Staten gaan mensen als gevolg van vergrijzing langer werken, al dan niet gedwongen door de overheid. Verder nemen migratiestromen wereldwijd toe. Juist in vergrijzende en daardoor vaak ook rijkere landen is er een grotere behoefte aan arbeid en dat zorgt voor meer immigratie. Overigens niet in Japan, daar moeten robots het tekort op de arbeidsmarkt oplossen.

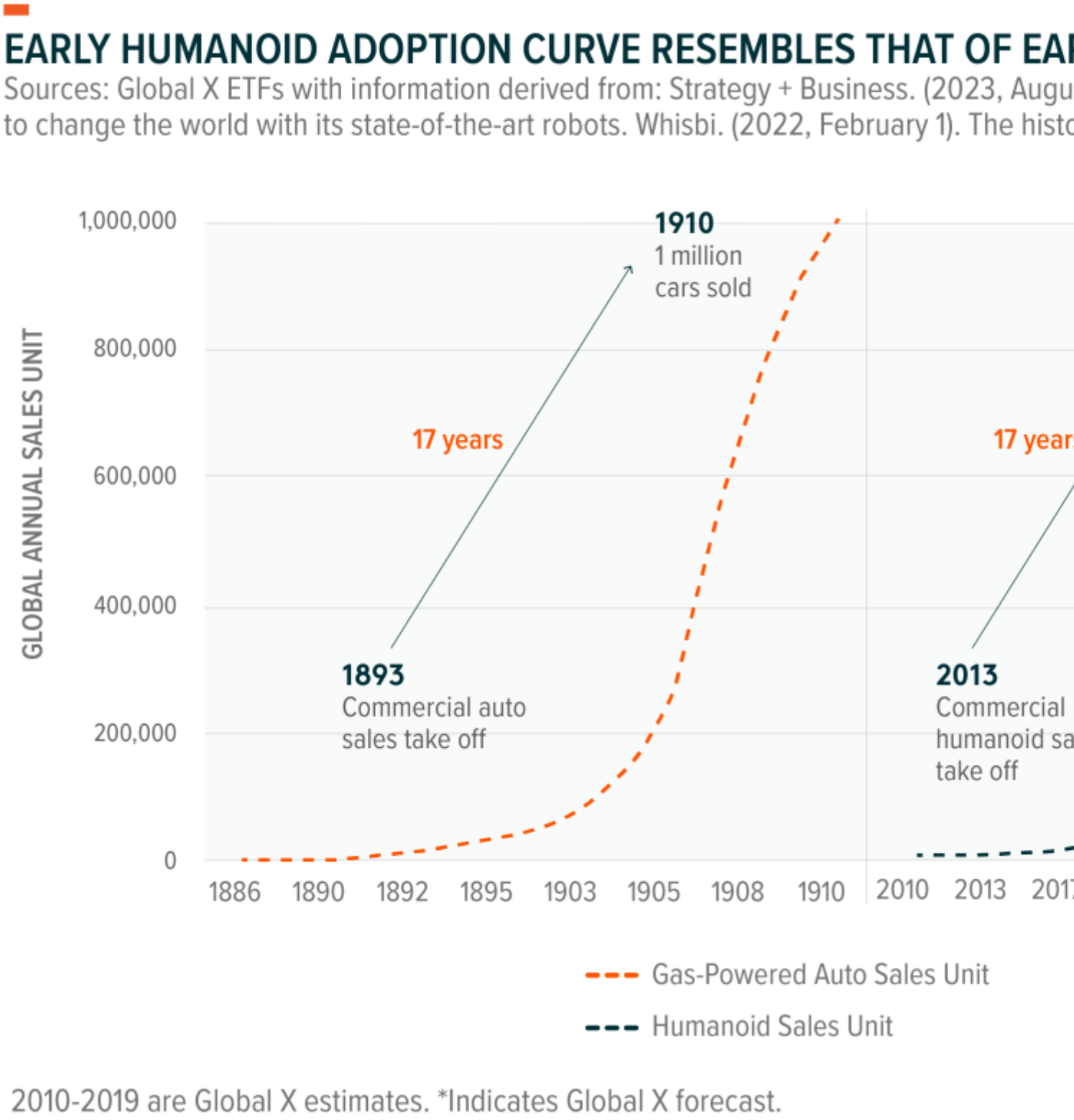

Humanoids en kunstmatige intelligentie

Dankzij de versnellende ontwikkeling op het gebied van kunstmatige intelligentie worden bestaande robots slim en kunnen ze meer taken van mensen overnemen. In de zorgsector is er voortdurend behoefte aan â??handjesâ??. Dankzij nieuwe technologie kan die productiviteit van de gemiddelde

werknemer in de zorgsector sterk stijgen. Het begint al met de juiste diagnose van een ziekte, iets dat nu al door een machine beter wordt gedaan dan door een mens. De zorgt verschuift ook steeds meer van het behandelen van een ziekte naar het voorkomen ervan. De analyse van data (deels via wearables) zorgt ervoor dat steeds meer oudere mensen niet alleen langer leven, maar ook langer leven in goede gezondheid. Daardoor leggen ze veel minder beslag op zorg.

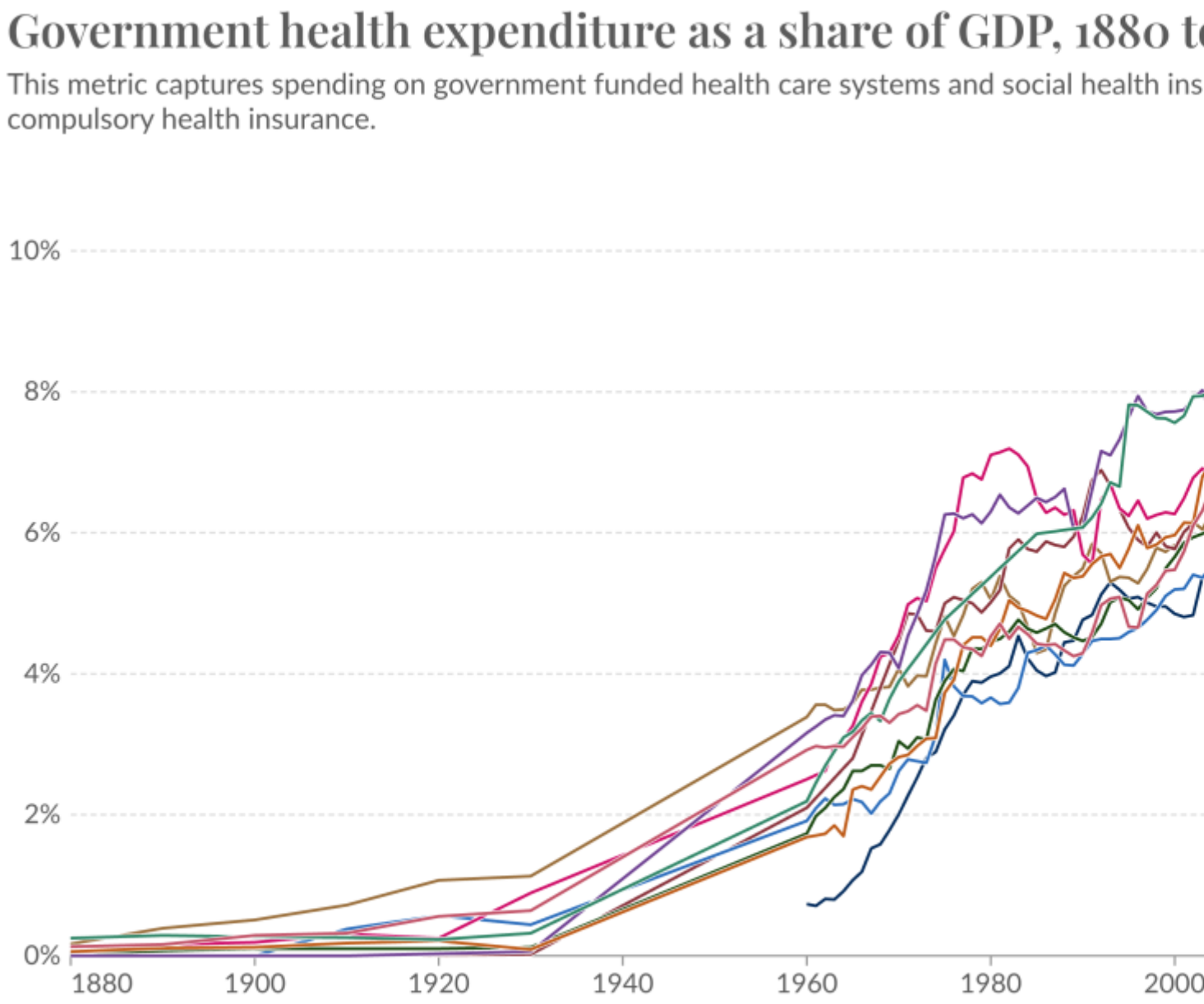

Kosten van de zorg

Het gebruik van technologie kan ook de oplopende kosten van de zorg in de greep houden. Naast de verschuiving van behandeling naar preventie en het stellen van de juiste diagnose, is het dankzij technologie tegenwoordig ook steeds eenvoudiger om ziektes niet alleen te behandelen, maar ook te genezen. Met name op het gebied van biotechnologie is het met behulp van Big Data veel eenvoudiger om de ziekte te behandelen door deze te genezen. Voorheen was er alleen de chemische behandeling door medicijnen. Die ontwikkeling kwam vooral door trial-and-error tot stand. Een belangrijke kostenbesparing die nog moet worden gerealiseerd is bijvoorbeeld Alzheimer. In de Verenigde Staten gaat maar liefst 20 procent van het totale zorgbudget op aan de behandeling van deze vorm van dementie. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie zijn er 55 miljoen demente mensen, vooral in de rijkere ontwikkelde landen. Jaarlijkse kosten worden op dit moment ingeschat op 1,3 biljoen dollar en dus snel stijgende.

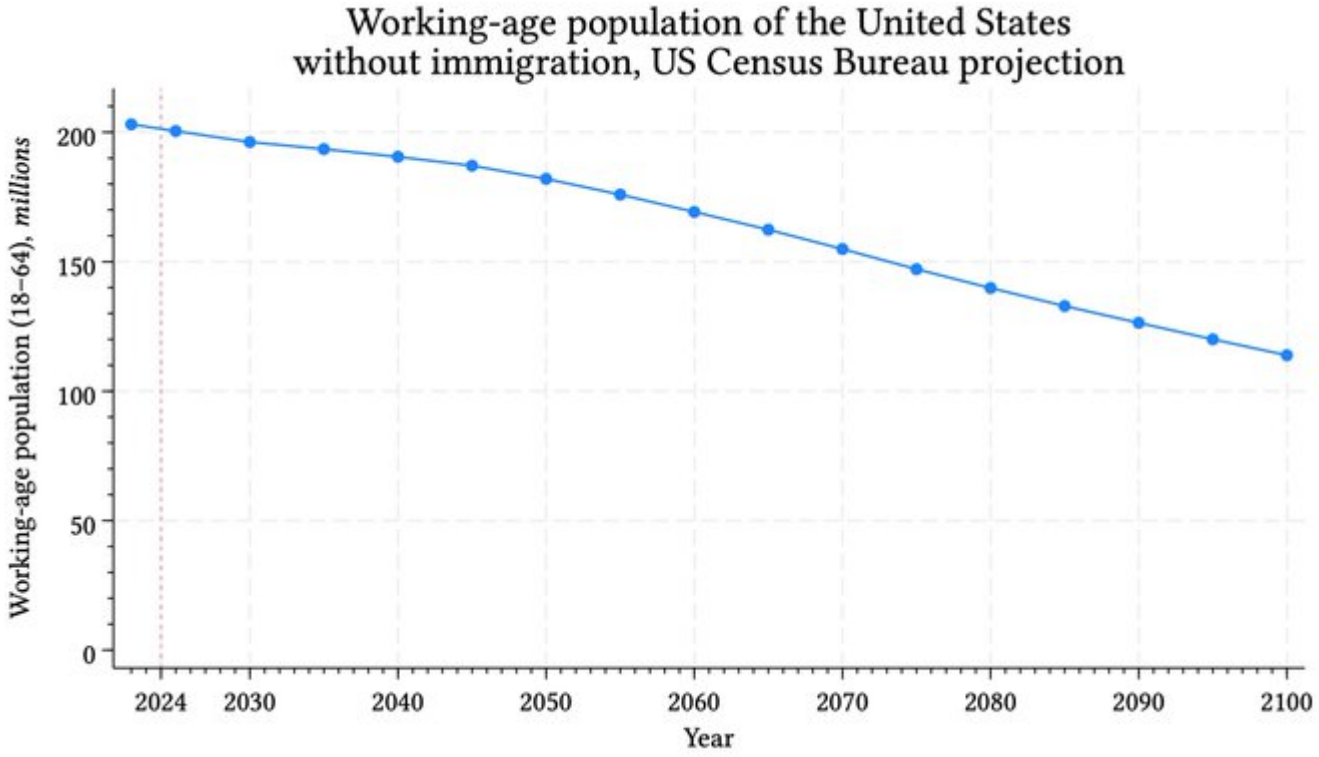

FinanciÃ«le oplossingen

Voor de financiÃ«le wereld is het feit dat mensen langer leven positief. Het betekent namelijk dat kasstromen die worden gegenereerd tijdens het werkzame leven deels ingezet moeten worden voor het leven daarna. Dat vraagt om financiÃ«le oplossingen. Verder zorgt vergrijzing in theorie voor een krimpende (beroeps)bevolking waardoor steeds meer arbeid vervangen zal moeten worden door kapitaal. Door investeringen in automatisering en robotisering. Veel van de investeringen moeten worden gefinancierd. Die hogere investeringen zorgen weer voor een hogere productiviteit waardoor kosten dalen en inflatie onder controle blijft. Een vergrijzende bevolking heeft ook behoefte aan beleggingen die niet alleen in waarde groeien, maar ook inkomen kunnen genereren, liefst met een focus op stabiliteit en een gematigd risico.

China's population

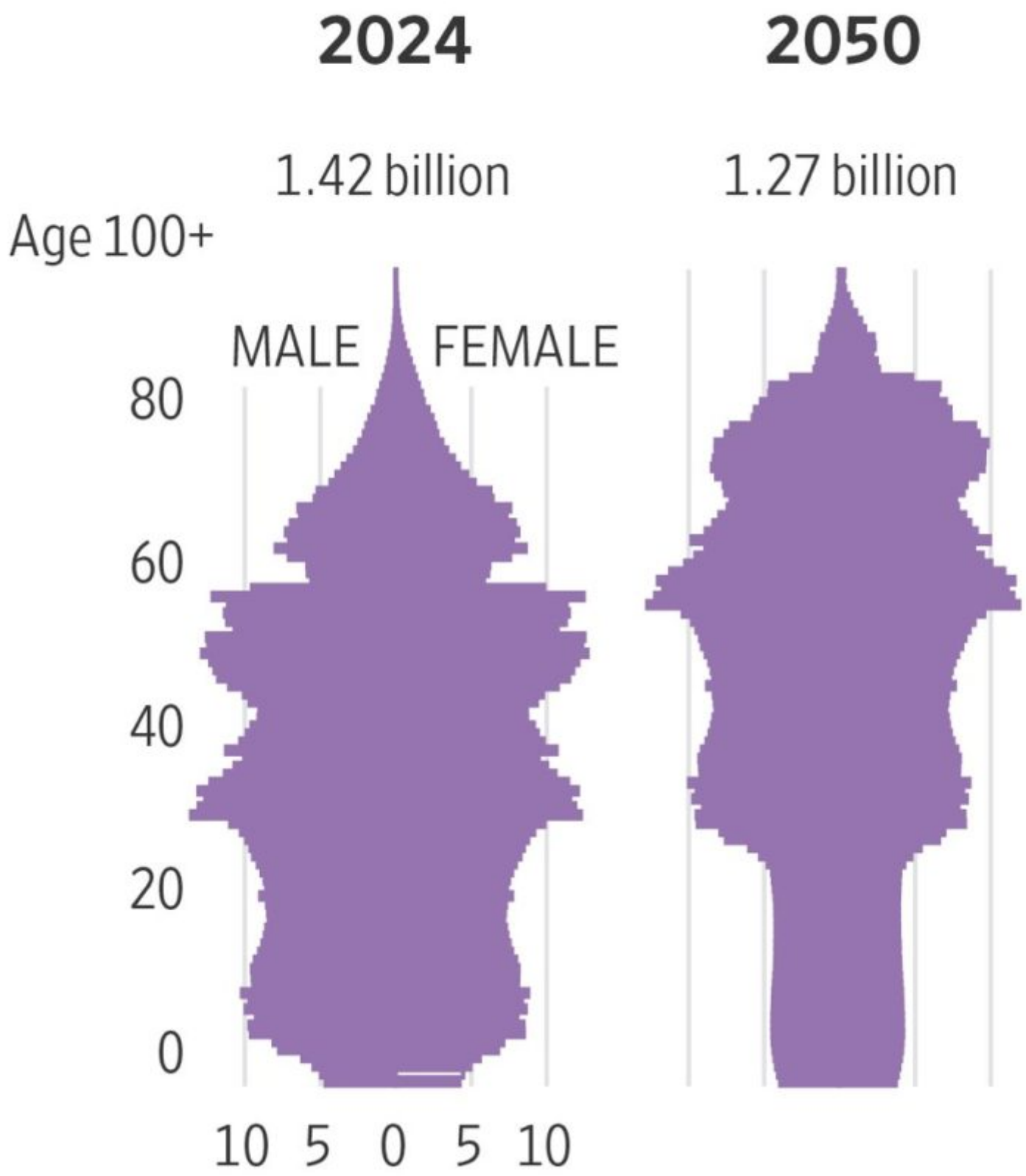

Levensduur en beleggen

Een stijgende levensverwachting wordt vaak gezien als risicovol, maar zoals zo vaak wordt het aanpassingsvermogen van de mens onderschat. Mensen kunnen langer werken of gebruik maken van technologische en financiÃ«le oplossingen. Wat overblijft is meer economische groei omdat mensen langer leven. Ook is de impact op risicopremies niet uniform, want dat hangt van hoe de maatschappij zich heeft aangepast aan een langere levensduur. Ook zorgt een langere levensduur niet voor een lagere reÃ«le rente, waarbij Japan vaak onterecht als voorbeeld wordt gebruikt. De versnelling in productiviteit als gevolg van investeringen om de uitdagingen van vergrijzing aan te pakken, zorgt eerder voor een hogere reÃ«le rente. Deze ontwikkelingen samen met migratiestromen zorgen er ook voor dat demografische verwachtingen wellicht voorspelbaar ogen, maar dat bepaald niet zijn.

Han Dieperink, Chief Investment Officer

Disclaimer